

**"Ο λύκος των παραμυθιών και
ο λύκος της φύσης."**

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την προσχολική ηλικία.

Ομάδα Επιστημονικού Σχεδιασμού:

Δρ Βορεάδου Αικατερίνη, Χατζηνικολάκη Ελένη,
Εκπαιδευτικό τμήμα Μουσείου Φυσικής Ιστορίας
Κρήτης (ΜΦΙΚ), Πανεπιστήμιο Κρήτης

Δρ Αμπαρτζάκη Μαρία & Δρ Κυπριωτάκη Μαρία,
Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης
Πανεπιστήμιο Κρήτης

Δρ Δεληκανάκη Νίκη, Σχολική Σύμβουλος 19ης
Περιφέρειας Προσχολικής Αγωγής, Ν. Ηρακλείου

Υλοποίηση προγράμματος: Νηπιαγωγείο Κάτω Ασιτών
Νηπιαγωγός Κωνιού Αντωνία
Σχολικό Έτος 2012-2013

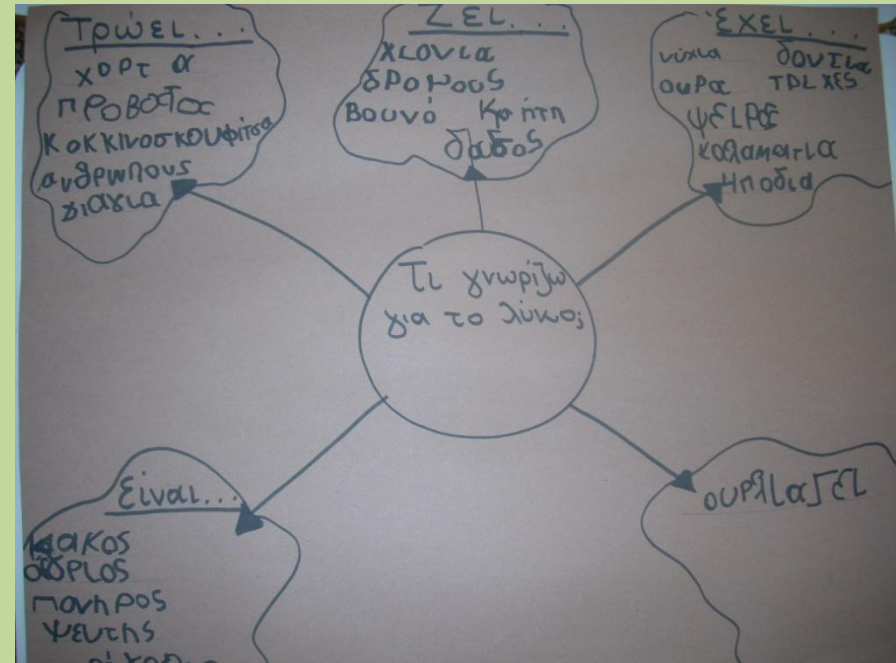
Ο γενικότερος σκοπός του προγράμματος είναι να συμβάλει στην αλλαγή της ανθρωποκεντρικής θεώρησης του λύκου ως «κακού ζώου» και να βοηθήσει τα παιδιά να αντιληφθούν τη συμβολή του λύκου στη διατήρηση της φυσικής ισορροπίας και της βιοποικιλότητας.

1. Προπαρασκευαστικό στάδιο στο νηπιαγωγείο

Α΄ φάση: Διατύπωση υποθέσεων για το λύκο

Στοχος: Ανίχνευση και καταγραφή των γνώσεων και αντιλήψεων των παιδιών για το λύκο. Διατύπωση υποθέσεων των παιδιών με βάση τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους

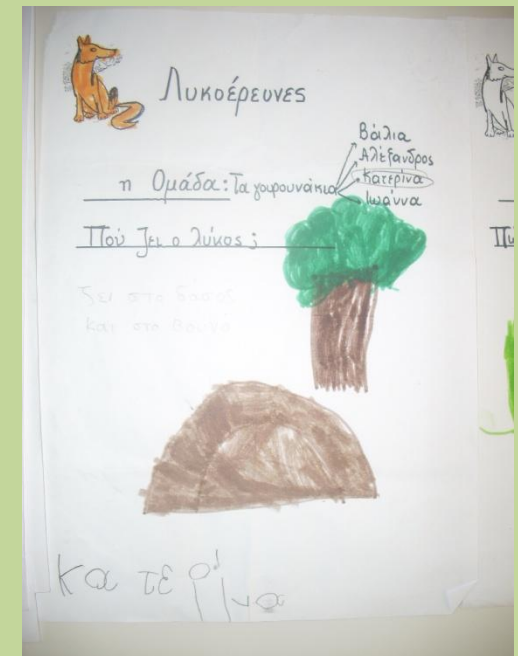

Β' φάση: Έναρξη της έρευνας για το λύκο

Μοιράστηκαν στα παιδιά τυχαία κομμάτια από εικόνες παραμυθιών με θέμα το λύκο και από την ανασύνθεσή τους προέκυψαν οι ομάδες

Τα παιδιά επέλεξαν ονόματα για τις ομάδες τους και υπέγραψαν το χαρτί των ομάδων

Ενημερώθηκαν οι γονείς και δόθηκε στα παιδιά φύλλο εργασίας για την αναζήτηση πληροφοριών

Η αναζήτηση των πληροφοριών έγινε τόσο στο χώρο του σχολείου όσο και στο σπίτι.

Ακολούθησε παρουσίαση των πληροφοριών

Δημιουργήθηκε η βιβλιοθήκη του λύκου από παραμύθια που έφεραν τα παιδιά και τα ταξινομήσαμε ανάλογα με το πώς παρουσιάζεται ο λύκος σε αυτά.

Τα παραμύθια τα επεξεργαστήκαμε με ποικίλους τρόπους:
αφήγηση από τα ίδια τα παιδιά
μέσω Η/Υ
δραματοποίηση
ζωγραφική από το αγαπημένο μου παραμύθι

2.Βιωματικό στάδιο: Η επίσκεψη στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

3. Τελικό στάδιο στο νηπιαγωγείο

Τι μου άρεσε από την επίσκεψη μου στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας;

Στόχος: να αναστοχαστούν πάνω στις δραστηριότητες που έκαναν στο Μουσείο και να τις συνδέσουν με τη συζήτηση και τις υποθέσεις που είχαν κάνει κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο.

Η εξάπλωση του λύκου στην Ελλάδα

Στόχος: α. Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά ότι ο πληθυσμός του λύκου μειώθηκε και κινδύνευσε. β. Να αναγνωρίσουν τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει για τους πληθυσμούς των ζώων και την ισορροπία της φύσης, το αλόγιστο κυνήγι και η καταστροφή-περιορισμός των δασών.

Ακολουθώντας το λύκο στο χάρτη: οι αριθμοί

Στόχος 1: να κατανοήσουν το περιβαλλοντικό ζήτημα της εξαφάνισης των λύκων μέσα από συσχετίσεις παραγόντων και λογικών ακολουθιών, συγκρίσεις και εκτιμήσεις αριθμών άλλοτε και τώρα, να οργανώσουν δεδομένα σε πίνακα.

Στόχος 2: Να γνωρίσουν τα παιδιά συγκεκριμένες δράσεις που οργανώνονται για την προστασία των ζώων που κινδυνεύουν προς εξαφάνιση.

3. Τρόποι και δράσεις για τη διάχυση της πληροφορίας

Στόχος: α. Να υιοθετήσουν στάσεις και συμπεριφορές που συμβάλουν θετικά στην προστασία των ζώων, ιδιαίτερα όσων κινδυνεύουν προς εξαφάνιση. β. Να εκφράσουν τα παιδιά αυτά που γνωρίζουν με διαφορετικά μέσα αναπαράστασης. γ. Να επικοινωνήσουν με διαφορετικών ειδών ακροατήρια.

- 1. Δημιουργία παραμυθιού με τίτλο: Οι τελευταίοι της αγέλης
- 2. Η οργάνωση και δημιουργία ενός θεατρικού έργου ή θεατρικού παιχνιδιού με θέμα το λύκο, το ρόλο του στη φύση και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει.
- 3. Δημιουργία animation με τη χρήση των Τ.Π.Ε με θέμα τους κινδύνους που απειλούν το λύκο.
- 4. Ποίημα για τον τελευταίο λύκο.

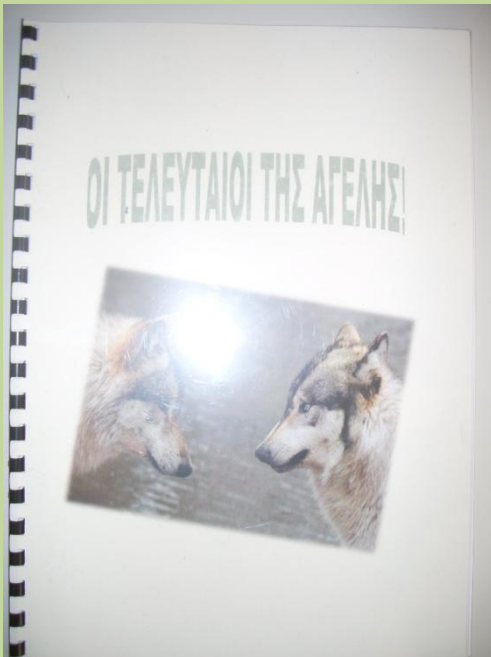

Εικονογράφηση
παραμυθιού

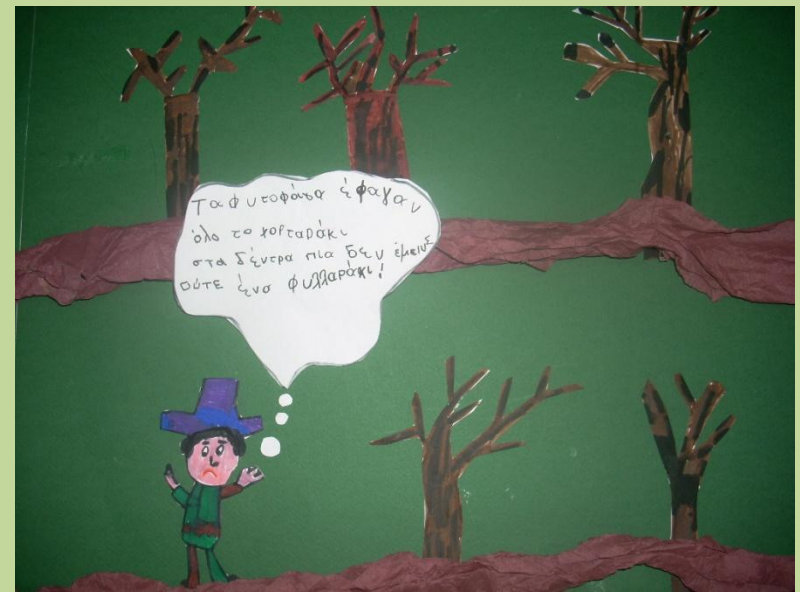
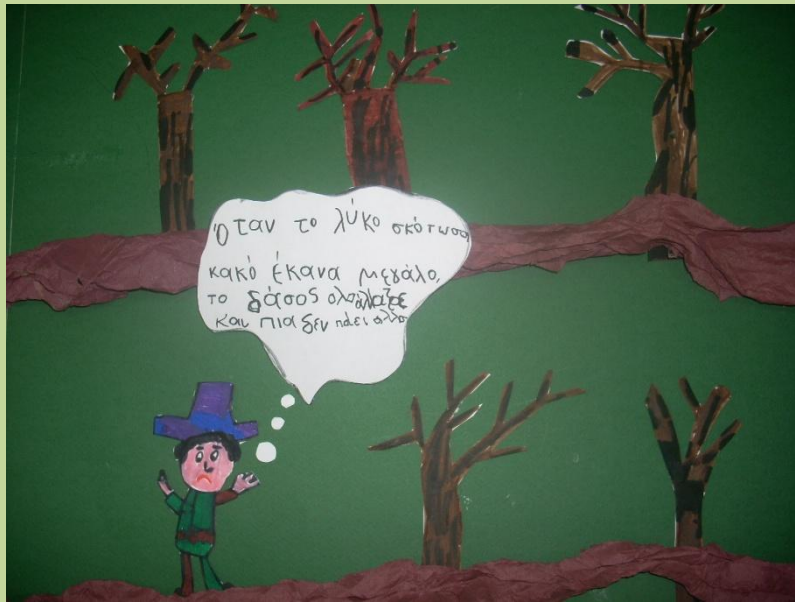

Κατασκευή μάσκας
λύκου για θεατρικό
παιχνίδι.

Οι τελευταίοι της αγέλης !

Το ποίημα....

Επιπλέον τα παιδιά ενεπλάκησαν σε δραστηριότητες και από άλλες μαθησιακές περιοχές τονίζοντας το διαθεματικό χαρακτήρα του προγράμματος.

Κινητικά παιχνίδια

- Χρήση της κίνησης για τη βιωματική μάθηση εννοιών από τη μαθησιακή περιοχή των Φυσικών Επιστημών, ενότητα «ζωντανοί οργανισμοί» (επικοινωνία λύκων)

Γλωσσικά παιχνίδια

Παιχνίδι με τους τίτλους των παραμυθιών.

Πώς επικοινωνεί ο λύκος;;

Ακολουθώντας το λύκο στην Ευρώπη: βραχογραφίες πρωτόγονων

Στόχοι: α. να γνωρίσουν έργα τέχνης άλλων λαών και πολιτισμών διαφορετικών ιστορικών περιόδων, β. να εκφράσουν σκέψεις και συναισθήματα γι αυτά, γ. να χρησιμοποιήσουν με φαντασία τα διάφορα υλικά για να δημιουργήσουν (Εικαστικά).

Στο τέλος του προγράμματος επανεξετάσαμε τα ερωτήματα που είχαμε θέσει στην αρχή της έρευνας μας, δηλαδή:

Τι ξέρετε για το λύκο;

Ποια είναι η γνώμη σας για το λύκο;

Ο λύκος είναι κακός; Είναι καλός; Νομίζετε κάτι άλλο;

Δημιουργήθηκε ένας πίνακας που απεικόνιζε τι μάθαμε για το λύκο ο οποίος παρουσιάστηκε και στους γονείς.

Συμπεράσματα

- Τα **παιδιά** κατέληξαν ότι ο λύκος της φύσης είναι "άλλος" από το λύκο που είναι στα παραμύθια.
- Ο λύκος δεν είναι ούτε καλός ούτε κακός αλλά είναι άγριος.
- Ο λύκος είναι άγριος όταν πεινάει.
- Ο λύκος κατεβαίνει στα πρόβατα όταν οι άνθρωποι έχουν χαλάσει το σπίτι του.
- Ο λύκος τρώει τα "μπεμπένια" όταν έχει χιόνια στο βουνό.
- Όταν ο λύκος πεθάνει τα μεγάλα φυτοφάγα τρώνε όλα τα χόρτα και αυτό είναι κακό για τη φύση.
- Δεν θέλουν όλοι οι άνθρωποι να σκοτώσουν το λύκο, κάποιοι τον προστατεύουν.
- Ο λύκος χρειάζεται προστασία.

Τα περισσότερα παιδιά ιδιαίτερα νήπια δήλωσαν ότι λυπούνται το λύκο και ότι δεν τον φοβούνται, ενώ κάποια προνήπια είπαν ότι τον λυπούνται αλλά τον φοβούνται ακόμα.

Οι γονείς όταν ερωτήθηκαν τι μεταφέρουν τα παιδιά στο σπίτι σχετικά με το πρόγραμμα μας ανέφεραν:

*ότι τους αρέσει που μαθαίνουμε για το λύκο,
μάλιστα ένα παιδί που ο μπαμπάς του είναι
βοσκός του ζήτησε αν δει λύκο να μην τον σκοτώσει ,
οι περισσότεροι γονείς ανέφεραν ότι τα παιδιά
τους σταμάτησαν να φοβούνται το λύκο και
ένα νήπιο επηρεασμένο από το animation της τάξης έφτιαξε με
τη βοήθεια του πατέρα του ένα δικό του και μας το παρουσίασε.*

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση του προγράμματος θα ήθελα να αναφέρω ότι η δομή και οι δραστηριότητες που προτάθηκαν από την ομάδα σχεδιασμού του Μ.Φ.Ι.Κ. κράτησαν ζωηρό το ενδιαφέρον των παιδιών , συνέβαλαν στην αλλαγή της ανθρωποκεντρικής θεώρησης του λύκου ως «κακού ζώου» και βοήθησαν τα παιδιά να αντιληφθούν τη συμβολή του λύκου στη διατήρηση της φυσικής ισορροπίας και της βιοποικιλότητας που ήταν και ο σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Σας ευχαριστώ που
με προστατεύετε!!!